

ונידרין! – פתר לה: עולה. – ניהא נודרים עולה; נידרים עולה?! – לא בשאמר ישראל: הרי עלי עולה, ושמעו גוי ואמר: מה שאמר זה עלי. – ואינו מביא עמה נסכים?! ומותר נסכים – לא לכלי שרת אינון?! נמצא מביא דבר מסויים?! – התיב רבי יוסי בירבי בון: והא תנינן: נערכין! וערכין – לא לבדק הבית

אור לישורים

”ככה” (לעיכוב, שיהיו כל העולות טעונות נסכים). ובמשנה שקלים ז, ו שנינו: נוכרי ששילח עולתו ממדינת הים ושילח עימה נסכים - קריבים משלו (מן הנסכים ששלח).

ובמשנה שקלים ד, ד שנינו: רבי עקיבא אומר: מותר נסכים לכלי שרת (מה שהשתייר מן הסלתות והיינות שהקריבו לצורך נסכים הוא ”מותר נסכים”, והיו מוכרים אותו וקונים בדמיו כלים למקדש).

ומקשים (על התירוץ שלפני כן): **ואינו מביא עמה נסכים!** (בתמיהה) – וכי, כשגוי נודר עולה או כשגוי נידר עולה על ידי אחר (שקיבל עליו גוי להביא קורבן עולה שנדר יהודי), אינו חייב להביא עם העולה נסכים (מנחת נסכים, שהיא סולת בלולה בשמן למנחה ויין לנסך)?! והרי הגוי חייב להביא עימה נסכים, ואי אפשר שלא ישתייר מן הנסכים כלום! **ומותר נסכים – לא לכלי שרת אינון?** (בתמיהה) – וכי לא לכלי שרת הם (נסכים שהשתיירו)?! והרי מה שהשתייר מן הנסכים היו קונים בדמיו כלי שרת! וכי **נמצא מביא דבר מסויים!** (בתמיהה) – וכי כלי שרת שבאים ממותר נסכים הם דבר מסויים? והרי כלי שרת הם בוודאי דבר שאינו מסויים (שחלקו של הגוי מתערבב עם של הציבור), ובזה הכל מודים שאין מקבלים מהגויים! (”תוספתא כפשוטה”). ובנוסח הבבלי של מסכת שקלים: ’נמצא מביא דבר שאינו מסויים’ ואם כן, כיצד מקבלים מהגוי את הנסכים שהוא מביא?

ומתריצים: **התיב** – השיב (הקשה על הקושיה שהוקשתה לפני כן כדי לתרץ אותה) **רבי יוסי בירבי בון** (מגדולי אמוראי ארץ ישראל בדור החמישי): **והא תנינן:** – והרי שנינו (משנה ערכין א, ב): **נערכין** (נראה שצריך לומר: ’מערכין’, וכן הוא בפירושו רבנו משולם) – הגויים יכולים להעריך אחרים (לנודר להקדש את ערכו של אחר), שיכול הגוי לומר על ישראל: ’ערכו עליי’, ונותן להקדש את הערך הקצוב בתורה לפי שנותיו של הנערך! ויש להקשות: **וערכין – לא לבדק הבית אינון?** (בתמיהה) – וכי לא לבדק הבית הם (ערכים)?! והרי המעריך חייב לתת את הערך לבדק הבית! הרי שאף על פי שאין מקבלים מהגויים נדבה לבדק הבית, בכל זאת מקבלים מהגוי את הערכים שהוא נותן! – ויש להציע היסק (כדי לתרץ את הקושיה

בגויים, האם ישנם בתורת ערכים (נדרי הקדש של ערכו של אדם), שניהם מודים, **שהן נודרין ונידרין** – הגויים ישנם בתורת דמים (נדרי הקדש של דמיו של אדם), והם יכולים לנודר בלשון ”דמים” וגם יכולים להיות נידרים בלשון ”דמים”, שאם נדר גוי ואמר: ”דמיי עליי” או ”דמי פלוני עליי”, וכן אם נדר ישראל ואמר על גוי: ”דמיו עליי”, נדרו נדר, ונותן את שוויו (כמה שהוא שווה להימכר כעבד בשוק) להקדש, לבדק הבית! – מהמשנה שאמרה שהגויים נודרים יש ללמוד, שמקבלים מהגויים נדבה לבדק הבית, וזה שלא כרבי שמעון בן לקיש שאמר שאין מקבלים מהם כלל. ומתריצים: **פתר לה:** – פותר אותה (רבי שמעון בן לקיש מפרש ומסביר את המשנה): **עולה** – המשנה אינה מדברת בנדר הקדש של דמים אלא בנדר של קורבן עולה, שהגויים יכולים לנודר קורבן עולה, שאם נדר גוי ואמר: ”הרי עלי עולה”, נדרו נדר, ומקריבים את הקורבן שמביא לנדרו (אפשר שנקטו ”עולה” דווקא ואפשר שלא דווקא, שכן נחלקו תנאים האם מקבלים מהגוי קורבן עולה בלבד או שמקבלים ממנו כל קורבנות נדר ונדבה, ראה ספרא ’אמור’ פרשה ז ובבלי מנחות עג, ב שהבאנו במשנה).

ומקשים: **ניהא** – (הדבר) נוח, **נודרים עולה** – הדין שאמרה המשנה ”נודרים” מובן, שאפשר לפרשו בנדר של קורבן עולה; אבל **נידרים עולה?** (בתמיהה) – וכי הדין שאמרה המשנה ”נידרים” אפשר לפרשו בנדר של קורבן עולה?! וכי יכול אדם להיות נידר עולה על ידי אחר, שיאמר לו אחר: ”הרי עליך עולה”?! ולכן הדין שאמרה המשנה ”נידרים” אינו מובן!

ומתריצים: **לא** (=אלא) – מה שאמרה המשנה ”נידרים” אין לפרשו אלא **בשאמר ישראל:** ”הרי עלי עולה” – במקרה שנדר יהודי להביא קורבן עולה, ושמעו (ב”שרידי הירושלמי” ובנוסח הבבלי של מסכת שקלים: ’ושמעו’) **גוי** – את היהודי, **ואמר** – הגוי: ”מה שאמר זה עלי” – שקיבל עליו הגוי להביא את קורבן העולה בשביל היהודי שנדר להביא, ובאופן זה הגוי נידר עולה על ידי אחר.

בבבלי מנחות עג, ב ובספרי במדבר פסקה קז אמרו: יכול לא תהא עולתו (של גוי) טעונה נסכים! – תלמוד לומר: